

Aktiva åtgärder

Förskolan
Björntjänst

Innehåll

Inledning	3
Mål	3
Bakgrund	4
Definitioner av begrepp	4-7
Genomförande, utvärdering och nulägesbeskrivning	8
Kontinuerligt arbete på förskolan Björntjänst ek. för, utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2025/26	9-13
Ansvarsfördelning	14
Förebyggande arbete på förskolan Björntjänst ek. för	14
Inflytande och delaktighet	15
Riktlinjer och arbetssätt för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling	16
Övrigt	17

1.Inledning

Syftet med aktiva åtgärder är att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionshinder samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Likabehandlingsplanen bygger på FN:s barnkonvention och regleras av diskrimineringslagen och skollagen. **Diskrimineringslagen SFS nr: 2008:567 Skollagen SFS nr: 2010:800**

I aktiva åtgärder redogör vi för vad diskriminering är, vad lagen framhåller och hur vi konkret hanterar och arbetar motverkande med kränkningar. Aktiva åtgärder är en utgångspunkt för samtal kring normer och värden med barnen. Detta dokument ska göras levande genom diskussioner på APT- möte och även utvärderas kontinuerligt. En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas. Förskolan använder sig av barnkonsekvensanalys.

2.Mål

Förskolans mål är att skapa trygghet och trivsel. Pedagogerna arbetar för en miljö som kännetecknas av värme och engagemang där det finns tydliga gränser mot oacceptabla beteenden. Barnen ska efter mognad aktivt delta i detta arbete.

Detta görs genom:

- Att ge barnen kunskaper och sociala färdigheter för vårt samhällsliv.
- Att ge barnen en positiv självbild
- Att utforma en god och trygg miljö för alla barnen på förskolan
- Att alla som arbetar på förskolan ska vara goda förebilder

Viktigt för alla att känna till:

- Det är olagligt att kränka någon
- Vi tar alla barn på allvar
- Alla kränkningar ska stoppas omedelbart av den vuxne som ser eller hör detta
- Vi ber våra vårdnadshavare att ta kontakt med en pedagog på förskolan om man hör eller ser något som man uppfattar som kränkningar
- Det är den vuxnes ansvar att uppmärksamma och agera i en situation där ett barn kan känna sig utsatt eller kränkt

Barnen har rätt att:

- Känna sig trygg
- Bli respekterade av andra barn och vuxna
- Få vara med i gemenskapen
- Få stöd och hjälp för att kunna lösa konflikter

Vi på förskolan Björntjänst ska:

- förebygga och förhindra att barn eller någon vuxen utsätts för diskriminering eller kränkande behandling
- varje år utvärdera och revidera vår likabehandlingsplan mot kränkande behandling.
- leva upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart förskolan får kännedom om att ett barn känner sig utsatt ska vi agera och ta reda på vad hänt och arbeta för att det inte händer igen
- Vi jobbar aktivt, dagligen med att förebygga kränkande behandling där vi möter barnen med ett ödmjukt sätt där dialog och samspel skapas, barnen får reflektera över sitt agerande och bemötande av andra på förskolan.
- ansvara för vårt bemötande mot barn och föräldrar och kollegor för att skapa samspel i en trygg och trivsamt miljö

3. Bakgrund

Lagtext och styrdokument

Likabehandlingsarbetet regleras i två regelverk, enligt 3 kap. 16§ Diskrimineringslagen som anger att skolan varje år ska upprätta en plan med aktiva åtgärder. Det andra regelverket är enligt 6 kap. 8§ i Skollagen som anger att skolan även årligen ska upprätta en plan med aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Dessa två planer har sammanförts till en plan som kallas för likabehandlingsplan mot kränkande behandling.

Diskrimineringslagen (2008:567)*

Gäller från 1 januari 2009

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder(1 kap. 1§).

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen eller annan utbildningsverksamhet får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten(2 kap. 5§)

Om den som ansett sig bli diskriminerad eller utsatt för repressalier visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon blivit diskriminerad eller utsatt för repressalier, är det svarande som ska visa att diskriminering eller repressalier inte har förekommit (6 kap. 3§).

Den nya lagen innebär en förstärkning av elevens rätt, då bevisbördan numera ligger hos huvudmannen.

Skollagen (2010:800) 1 kap. 5§

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling...

*

Diskrimineringslagen 2008:567 ersätter följande lagar:

jämställdhetslagen (SFS 1991:433)

lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller

annan trosuppfattning (SFS 1991:130)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. funktionshinder (SFS 1991:132)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. sexuell läggning (SFS 1999:133)

lagen om likabehandling av studenter i högskolan (SFS 2001:1286)

lagen om förbud mot diskriminering (SFS 2003:307)

lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling (SFS 2006:67)

Läroplan för förskolan Lpfö 18 2:1

Förskolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera eleven att

utveckla förståelse för samhällets gemensamma demokratiska

värderingar och efterhand omfatta dem.

4.Definitioner av begrepp

Diskriminering

Diskriminering avses när förskolan behandlar ett barn sämre än andra barn och när missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunder:

1. **Etnisk tillhörighet:** en grupp med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
2. **Kön:** någon är kvinna eller man.
3. **Religion och annan trosuppfattning:** uppfattningar som har samband med religion eller annan trosuppfattning.
4. **Sexuell läggning:** att någon har en homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
5. **Funktionshinder:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar.
6. **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än sitt fysiska.
7. **Ålder:** barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.

Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder

* ”Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, sarskola eller

specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel

indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder” (Förebygga diskriminering och kränkande

behandling, Do, Beo & Skolinspektionen

Enligt, 1 kap. 4 § diskrimineringslagen kan diskriminering ske

på något av följande sätt:

1. Direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än hur någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation. Ett exempel kan vara när en pojke går före en flicka i kön till förskolan med motiveringen att det redan går så många flickor på förskolan.

2. Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av till synes neutrala ordningsregler, bestämmelser, eller kriterium men som kan komma i praktiken särskilt missgynna personer med visst kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Ett exempel kan vara att alla barn serveras samma mat då diskriminerar förskolan indirekt de barn som till exempel på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

3.Trakasserier och kränkande behandling:

Trakasserier är uppträdanden som kränker ett barns värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna. Kränkande behandling är ett uppträdande gentemot en person som kränker dennes värdighet men som inte är diskriminering och som inte har något samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Mobbning är det när någon blir kränkt vid upprepade tillfällen och under en viss tid och att det råder obalans i makt mellan den som mobbar och den som blir utsatt. Både pedagoger och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling. Det kan ske på något av följande sätt:

- Fysiskt (att t.ex. bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbalt (hot, svordomar, öknamn, att ex. bli kallad för dumhuvud)
- Psykosocialt (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller

ryktesspridning, alla går när man kommer)

- Text och bild buret (att bli kränkt via sms/mms, internet, skriva

och skicka elaka texter eller bilder via handskrift).

4. *Sexuella trakasserier*: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet

5. *Instruktioner att diskriminera*: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-4 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

5. genomförande, utvärdering och nulägesbeskrivning

Genomförande:

På varje avdelning ges barnen möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande över sin dag. De får möjlighet till att bli förberedda i hur dagen kommer att se ut och kan också påverka dagens innehåll.

Vi observerar förskolans inre och yttre miljö och kartlägger negativa situationer som kan uppstå. Utifrån kartläggningen vidtas åtgärder.

Föra kontinuerliga diskussioner och reflektioner med barn, vårdnadshavare och kollegor för att skapa en trygg och trivsamt vistelse för alla i vår verksamhet.

Arbeta för att vårdnadshavare får ta del av vår plan med aktiva åtgärder.

Vi uppmuntrar barnen att vara hjälpsamma och ta hand om varandra. Vi stärker barnens positiva handlingar mot varandra.

Rektorn ansvarar för att all personal har kunskap om planen för aktiva åtgärders innehåll och var och ens ansvar.

All personal i förskolan har ansvar för att verksamheten genomsyras av ett pedagogiskt förhållningssätt som vårt arbete med normer och värden.

Utvärdering:

Arbetet utvärderas kontinuerligt på avdelningen och på arbetslagsträffar (APT). Rektorn har ett särskilt ansvar för att denna utvärdering sker.

Med utgångspunkt från våra mål analyserar vi om åtgärderna varit tillräckliga. Varje mål utvärderas var för sig. Utifrån analysen upprättas nya mål för förskolan.

6. Kontinuerligt arbete på förskolan Björntjänst, utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2025/26

Begreppet avser negativ behandling av individer eller grupper utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

6.1. Kön- främja likabehandling av flickor och pojkar

Med kön avses kvinna eller man. Negativt beteende av sexuell natur eller annat ovälkommet uppträdande grundat på kön som orsakar att den som utsätts känner sig kränkt, rädd eller

På annat sätt illa till mods. Det är den som utsätts som avgör om uppträdandet accepteras och är välkommet eller om det är kränkande och ovälkommet.

Mål

All verksamhet på förskolan ska genomsyras av ett genusperspektiv som främjar ökad jämställdhet. Att pojkar och flickor ska få lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Genomförande

Genusperspektivet, alla har samma rätt till alla aktiviteter. De vuxna bemöter alla barn lika. Arbeta i mindre grupper för att lyfta fram individen.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.2. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg eller annat liknande förhållande. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat.

Mål

På förskolan Björntjänst ska alla barn oavsett etnisk tillhörighet ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Arbeta aktivt för att utveckla barnens kunskap och respekt för olika kulturer och värderingar.

Genomförande

De modersmål som finns representerade på förskolan ska lyftas i vårt pedagogiska arbete och synliggöras. Arbeta för att barnen ska känna stolthet över sig själv och över sin etniska tillhörighet.

Lyssna på böcker, sjunga och räkna på de olika språken som finns representerade i barngruppen.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.3. Religion eller annan trosuppfattning

Med religion och annan trosuppfattning avses uppfattningar som har samband med religiös åskådning.

Mål

Att vi på förskolan Björntjänst inte ska missgynna något barn på grund av dennes religion eller annan trosuppfattning.

Genomförande

Vi samtalar med barnen om olika traditioner som förekommer i andra länder. Vi arbetar med att vara öppen och lära sig om det som är främmande.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.4. Funktionshinder

Med funktionshinder avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar som fanns vid födelsen, har uppkommit senare i livet eller som förväntas uppstå. Begränsningar av funktionsförmågan måste bestå en längre tid.

Mål

På förskolan Björntjänst ska alla barn oavsett funktionshinder ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter utifrån sina förutsättningar.

Genomförande

Vi arbetar för att forma verksamheten så alla barn har möjlighet att delta i de olika aktiviteterna utifrån individuella förutsättningar och sin funktionsförmåga.

Resurs i barngrupp vid behov, samt anpassade lokaler och verksamhet. Insatser ska utvärderas kontinuerligt för att ge bästa möjliga för att barnet ska delta i verksamheten.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.5. Sexuell läggning

En uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homosexualitet, könsöverskridande identitet, eller på homo- och bisexuella människor.

Förskolan ska främja barns lika rättigheter och möjligheter genom att se till att frågor som rör homo-, bi- och heterosexuellitet på ett likvärdigt sätt blir behandlade och integrerade i verksamheten.

Mål

Vi ska arbeta för ökad förståelse och kunskap om olika sexuella läggningar och

Genomförande

Vi reflekterar över på vilket sätt samhället förmedlar normer och värderingar kring homo-, hetero-, och bisexualitet och granska vårt arbete utifrån ett normkritiskt perspektiv. Visa barnen att en familj kan se ut på olika sätt. Använda oss av böcker kring ämnet.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.6. Könsoverskridande identitet eller uttryck

Med könsoverskridande identitet eller uttryck avses att genom sin klädsel visa tillhörighet till det andra könet. Diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används för människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck mot föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut.

Mål

Barns identitetsutveckling ska inte begränsas på grund av samhälleliga normer och vuxnas förväntningar som är knutna till kön. Stötta och bistå barnen i deras identitetsskapande genom att de får uttrycka sin personlighet.

Genomförande

Att låta pojkar och flickor få klä sig i det som de känner sig bekväma i utan att det anses som annorlunda.

Att genom litteratur ge barnen en bild av att yrken inte är könsbundna ex. att både kvinnor och män kan arbeta som polis, brandman

Ge barnet positiv förstärkning. Vi arbetar med hur vi bemöter barnen och alla barn får samma möjlighet till lek och pedagogisk verksamhet. Vi pedagoger deltar i barnens lekar för att utmana stereotypa könsroller.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

6.7. Ålder

Barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.

Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder:

- ”Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder” (Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Do, Beo & Skolinspektionen).

Mål

Alla på förskolan Björntjänst, ska oavsett ålder ha sina rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vårt mål är att utmana och erbjuda barnen aktiviteter utifrån deras förutsättningar och mognad. Genom detta växer de och får känna ansvar.

Genomförande

Vi bemöter varje barn utifrån dess individuella förutsättningar och inte bedöma barnet utifrån ålder. Vi ska erbjuda barnen olika pedagogiska lek- och lärmiljöer. Tonvikten ska läggas på barnets mognad, inte dess fysiska ålder.

När

Kontinuerligt.

Ansvar

Rektor och all personal.

7. Ansvarsfördelning

Rektor ansvarar för att:

- Planen för aktiva åtgärder mot kränkande behandling revideras varje år och förankras hos all personal.
- rutinerna med aktiva åtgärder mot kränkande behandling följs.

Personalen ansvarar för att:

- planen för aktiva åtgärder mot kränkande behandling genomsyrar verksamheten.
- planen för aktiva åtgärder mot kränkande behandling förankras hos vårdnadshavare.
- rutinerna med aktiva åtgärder mot kränkande behandling följs.

8. Förebyggande arbete på förskolan Björntjänst

Vi på förskolan Björntjänst arbetar för att förebygga diskriminering och kränkande behandling genom att ha en gemensam grundsyn.

8. För att upptäcka och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi på följande sätt:

Föräldrasamtal: Daglig kontakt med vårdnadshavare. Där ges vårdnadshavare möjlighet att berätta om barnets upplevelse av förskolevistelsen. *Ansvarig: all personal.*

Aktivt lyssnande pedagoger: Pedagogerna är lyhörda, uppmärksamma och aktivt deltagande i verksamheten. De intar ett barnperspektiv och tar barns känslor på allvar. All personal ska vara lyhörd och observant på barns tilltal, ordval och beteende mot såväl vuxna som barn. *Ansvarig: rektor och all personal.*

Alla pedagoger går en trygghetspromenad tillsammans för att upptäcka potentiella risker i inne- och utemiljön. Utifrån det arbetar förskolan fram olika lösningar och planer som skapar trygghet.

Genomföra och levandegöra planen för aktiva åtgärder

Det ska finnas ett tydligt samarbete mellan förskolans personal, rektor, barn och vårdnadshavare

En tydlig medvetenhet hos alla som arbetar på förskolan hur ärendet hanteras.

Alltid vara lyhörd till olika berättelser vare sig det gäller barn, förälder eller en pedagog utan att lägga till egna värderingar.

9. Inflytande och delaktighet

Alla barn, vårdnadshavare och personal ska känna till hur förskolan arbetar för att upptäcka om barn utsätts för diskriminering och kränkande handlingar och vilka rutiner som finns.

Syftet med aktiva åtgärder mot kränkande behandling är att den skall vara ett levande dokument. Därför ska den utvärderas och revideras varje läsår för att vara aktuell. *Ansvarig: rektor*

Vårdnadshavare till barnen på förskolan informeras om innehållet i enhetens plan för aktiva åtgärder mot kränkande behandling vid första föräldramötet på höstterminen. *Ansvarig: all personal.*

Vid inskolningen på förskolan får vårdnadshavare information om enhetens plan för aktiva åtgärder mot kränkande behandling. *Ansvarig: all personal.*

9.1 Så här görs barnen delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Barnens stigande ålder och mognad ökar ansvaret också för barnen. De ska genom personalen och vårdnadshavarna känna till och förstå hur viktigt det är att respektera andra, hjälpas åt, visa hänsyn och uppträda trevligt mot varandra. De äldre barnen får gå en trygghetspromenad/samtal tillsammans med en pedagog för att upptäcka potentiella risker i inne- och utemiljön.

9.2 Så här görs föräldrarna delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Alla nya vårdnadshavare får information om förskolans likabehandlingsplan. Varför vi har den och var man kan läsa den.

När både förskolan och hemmet tar avstånd från kränkande behandling så får detta en positiv inverkan på barnen. Om du som vårdnadshavare misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för kränkande behandling förväntar vi oss att du kontaktar personal eller rektor.

Det är svårt att ta till sig att ens eget barn kränker andra. Om detta sker ska förskolan i samarbete med vårdnadshavarna göra klart för barnet att man ser mycket allvarligt på beteendet och inte accepterar det.

10. Riktlinjer och arbetssätt för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling

Precis som inom skolan är de grundläggande riktlinjerna att de närmaste berörda pedagogerna i första hand försöker att lösa de konfliktsituationer som uppstår. Berörda vårdnadshavare kontaktas samma dag som det inträffade. I de flesta fall så har man en daglig kontakt med vårdnadshavare. Denna dagliga kontakt är väldigt viktig för samarbetets skull och för att tillsammans kunna få stopp på ex. ett negativt beteende.

10.1 Kartlägg

All personal är ansvarig för barnens trygghet. Varje incident av trakasserier och kränkande behandling ska villkorslöst resultera i en reaktion från förskolans personal.

Redan vid misstanke om att kränkning förekommer ska detta leda till en åtgärd. Detta ska omedelbart anmälas till rektor.

10.2 Åtgärder för akuta situationer

1. Samtal med de berörda. Alla får komma till tals. Alla samtal ska dokumenteras.
2. Använda sig av litteratur/dramatisering/dockteater som gör det möjligt för barnen att relatera till likvärdig händelse, vid behov.
3. Vårdnadshavare kontaktas och vid behov upprättas åtgärdsprogram.
4. Den personal som behöver kännedom om det inträffade informeras.
5. Uppföljning mellan pedagogerna inom en vecka.

Personal – barn

Om personal misstänks för kränkning av barn ska detta omedelbart anmälas till rektor av den som upptäckte det eller upplevde kränkningen. Alla anmälningar om kränkningar ska dokumenteras och lämnas till rektor. Om du som personal ser en annan personal trakassera eller kränka ett barn ska du göra följande:

Kontakta rektor som tar kontakt med de berörda och kartlägger situationen.

Ansvar : rektor

11. Övrigt

All personal som arbetar inom förskolan Björntjänst ek.för har anmälningsplikt, en skyldighet att anmäla till socialtjänsten om barn far illa. Polisanmälan görs i enlighet med rådande lagstiftning/rättspraxis. Varje termin går förskolan igenom vad anmälningsplikten innebär.

"Olikhet är en tillgång"

